פאר אייער געזונט

זאלט איהר קויפען דאס בעסטע

"SALADA" TEA

איז די ריינסטע און די וויסענשאפטליך־צוגעפערטיגטסטע טיי, וואס ווערט היינט פארקויפט — טרייעט עס.

אי געזינדיגט, אי אריינער געוויסען

(אן ערצעהלונג) פון ג. בריק

ניט ווייט פון דער שטאדט ק—וו געפינט זיך א דערפעל „סאראווקי". דער אויסדרוק „ניט ווייט" איז אפילו ניט קיין ריכטיגער, ווייל צווישען דער שטאדט און דעם דארף איז קיין ברעקעל שטח ניט פארהן, קיין שום לייריג פלאץ, וואס זאל זיי פאנאנדערטיילען. דאס דארף איז, ווי איהר זעהט, א פארזשעגנג פון דער שטאדט, און עס געשעהט דארויבער נאגץ אפט, אז שפאצירענדע פארלאך פארערדען זיך, אדער איינזאמע טרוימער פארטראכטען זיך און ווערען ווי אנגעווארצלט אינ'ם דארף. עס האט אבער נאך ניט פאסירט, אז עמיצען זאל באגג טאן דארויף, איבערהויפטווען דאס טרעפט זיך אין די שעהנע זימער אדער פריהלינגס אוועטנען, ווייל דער נאמען „סאראווקי" איז פאר יענע הערפעל ווי אנגעמאסטען: די קליינע, ארימע, האלב איינגעפאלענע פוערשע הייזלאך ווערען מיט אין בוימער פארשלונגען. בוימער און בוימער איבעראל: מעהרסטענס פרוכט־בוימער. און פאנגען אט די אלע בוימער אן צו בליהען, ווערט דאס דערפעל אין אן אמת'ן גנדען פארוואנדעלט. די לופט איז פריש און שמעקעדיג, און אין דער פרישער שמעקעדיגער לופט טראגען זיך טויזענטערליי קולות פון פייגעל און אינזעקטען, וועלכע דערמאהנען אין אן אומגעלומפערט גרויסען באר, אין וועלכען עס פעהלט איין קליינינקייט: דער דזיזישער מיט זיין כישוף־שטעקעלע, וואס האלט דעם באר צוזאמענגעבונדען, ברענגט אין איהם הארמאניע אריין.

שעדלאזע מיטלען פון רעדוצירען פעטס

פיעלע פעטע מענשען שרעקען זיך פאר געוועהנליכע מיטלען צו רעדוציוען זייער וואג. דאס איז אן אויסעראורדענטליכער מעטאד. ס'איז אויסעראורדענטליך ווייל ס'איז פולשטענדיג שעדלאך. קיין דיעטינג אדער איבונג איז ניט נויטיג. מארמאלא פרעסקריפשאן טעבלעטס זענען נעמאכט פונקט אין איינקלאנג מיט דער באריהמטער מארמאלא פרעסקריפשאן. איהר ווערט דינער שטופענווייז און לויבטערהויך אהן קראנקהאפטיגע עפעקטען. באקומט זיי פון אייער דראגיסט צו איין דאלאר פאר א באקס. אדער שיקט אריין דעם פריין דזרעקט צו דער מארמאלא קאמפאני, 702 נאראפיעלד בילדינג, דעטראיט, מיש.

די גרינע, מיט טויי באדעקטע ערד, איז עהנליך צו א צארטליכער מוטער, וועלכע בעט זיך: „קומט קינדערלאך, זעצט זיך אויף מיין שוים אוועק!". קורץ, ס'איז גוט, מחיה'דיג גוט! און אט די גוטסקייט מאכט אן דער שטאד טישער ענגשאפט, און אן אלע ערות, זאדגען און אנבאקוועמליכקייטען, וואס זענען מיט איהר פארבונדען, צו פארגעסען.

אין איינעם פון יענע וואונדערליכע, פון גאט געבענשטע אוועגטען האבען עטליכע יונגע לייט שפאצירט. אלע זענען זיי געווען אינטעליגענט, פארגעשריטען, און אלע האבען זיי דערפאר געהאט וועגען וואס צו רעדען, וואס צו דערצעהלען, זייער שמעס האט מיט זיך פארגעגעבען א מין קאמביגאציע פון שפאס און ערענסט. עס האבען אפילו ניט געפעהלט קיין צווייד־טיטיגע וויצען און אנעקדאטען. ענליך האט איינער פון זיי, א שטופלינגער, א קליין־געוויקסיגער, אבער א זעהר באוועגליכער און מיט א וואונדערשענעם פרויען־פנים'ל, וועלכעס האט אויסגעקוקט פיעל איינער, ווי עס איז אין דער ווירקליכקייט געווען, זיך אנגעהויבען: „אויב איהר ווילט, וועלען מיר זיך אביסעל אוועקזעצען, און איך וועל אייך דערצעהלען א געשיכטע, ניט קיין אויסגעטראכטע, נאר אן אמת'ע, אין וועלכער איך אליין האב די ראלע פון א העלד געשפיעלט.

דאס איז געשעהן מיט א יאהר אנ־דערהאלבען צוריק. איך האב דעמאלט אפגעקויפט א שטיקעל וואלד ביי א רר־מישענסנאטאר, געגערל וואלענט־איסלעניען. דער געגערל איז געווען א גרויסער ערד־באוויצער, פארמאגט צעהנ־דליגער אימעניעס, אין אין איינער פון זיינע אימעניעס „מאסנאוויצי" בין איך עס אין א וואלד־סוחר פארוואנדעלט גע־ווארען. פארוואלטעט איבער דעם גוט האט א אידישער אופראוולויאיטשטשי־, ווען איך זאג „א אידישער אופראור־ליאיזשטיי". דארפט איהר זיך בשום אופן ניט פארשטעלען קיין דייטשען אדער רוסיפיצירטען יאהודי, וועלכער עסט ראטעס אין חזיר־שמאלץ פארפרע־געלט אין פארטרינקט מיט גוי'אישער מילך. נייין, דאס איז א פשוט אידעל, א פרומס, א טריסזער חסיד, מיט א האלב אויסגעקראכען בערדעל, וואס וויל א גאנצע וואך אהרון ערב שבת פון קיין קעמעל ניט ווייסען, און מיט צוויי פאות, וואס ווילען ניט אנדערש נאר פארקרי־כען אין קאלנער אריין און פארשאפען דורך דעם זייער באזונדער גרויסע אינ־אנגענעמליכקייטען. ער קאן קוים שרייבען אביסעל אידיש און דאך איז ער אן ערא אויסגעצייכענטער עקאנאם און ברענגט דעם געגעראל גרויסע ריזולטאטען אריין. דער גענעראל ווייסט איהם ווי אפצושאצען, איבערהויפט ווען פאר זיין גאנצער אר־בייט קריגט מענדעל, — אזוי הייסט ער — א זעהר קליינעם געהאלט.

ווי פרום מענדעל איז געווען, איז ער דאך ניט געווען קיין גאט'ס סטרב־טשע, און האט זיך וועניג געקימערט, פארוואס איך דאווען ניט, אדער וויל זיך ניט וואשען צום עסען. איך האב אייך פארגעסען צו זאגען, אז די גאנצע צייט, וואס איך האב פארבראכט אין סאסנא־וויצי, בין איך געווען א קעסט־קינד ביי מענדעלען. די וויינ, א שווארצע אידענע מיט שווארץ־ברוינליכע וואנצעס איז, דארפט איהר ווייסען, א גאנץ מוטע קעכין. באמש מיט קיין איבערגע זוי־ערקייט צייכענט זי זיך ניט אויס. ניט איינמאל האב איך אין איהרע מוטע פאס־דאווענען געפונען עטליכע פליגען־מארטי־רערגס, וועלכע האבען זיך פריוויליג מקריב געווען אויפ'ן מזבח פון זייער פרעסערישער ביינערגקייט. דערפאר אבער שלאפען פלעג איך טאקע מעשה געגערל, אין גענעראל'ס פאלאץ אין אין דעם כעט פון זיין פרעוואסכאדיטעלסט־וואה. אזוי ווי פונקט געגענאיבער איז געהאנגען די גענעראלשע, ניט זי אליין, איהר פארטרעט מיין איך, אן אזוי ווי די גענעראלשע איז אין געגענזאץ צום גענעראל נאך זעהר יונג, שעהן און צו־ציהענד, פלעג איך ניט איינמאל פיהל־לען, אז עס פעהלט מיר נאך איין קליי־נינקייט אז אמת'ער גענעראל צו זיין.

איך ווייס ניט פארוואס, אבער איך האב מענדלען שטארק ליעב געקראגען און מיר האבען זיך איינגעבען אזוי שטארק באפריינדעט, אז ניט איין מאל פלעגט ער זיך פאר מיר דאס הארץ אויס־רעדען.

„איהר ווייסט", האט ער צו מיר אמאל געזאגט: „אז זי, פיינע, איז שוין ביי מיר די צווייטע? און, ווען איהר זאלט געווען קענען מיין ערשטע, עליה השלום! דאס איז דאך געווען א יפת תואר, איז דאך דאס געווען! איהר זעהט מיין טאכטער מרים רוסי? זי איז דאך פון דער ערשטער און איינגאנצען די מא־מע מיט די בייגער!"

מרים רוסי, אדער ווי איך האב איהר דערנאך א נאמען געגעבען „מארוסי", דארף אצינד אלס זיין א יאהר נייגעצעהן, אפשר צוואנציג. פון א קינסטלערישען שטאנדפונקט איז זי פיליכט ניט קיין קריסאוויצע, אייך שטארטשע ווינגעליט וואלט זי אפשר מיט איהר אויסזעהן ניט באצייבערט, איך האב אבער אויף איהר מיט גאנץ אנדערע אויגען געקוקט. די נאטור האט, באשטראפענדיג זי, פייליכט וועניג ארטיסטישען טאלאנט אין איהר ארבייט אריינגעלעגט, דערפאר האט זי אבער ניט געוואלעוועט קיין מאטעריאל, אריינגנאסען אין דיזען פרייען קערפער דאס פרישטסטע, רויטסטע און זאפטיג־סטע בלוט, וואס איז נאר אין איהרע אוצרות פארהן. קורץ, זי האט אפנים שטארק וועגען א תוך, א תכלית געזארגט, אזן דאס האט זיך איהר פולשטענדיג איינגעגעבען. מארוסי, דאס איז די גע־זונדהייט אליין! און האב איך זיך צו איהר נעהענטער צוגעקוקט, אזוי איז די גענעראלשע פון מיין כח הדמיון פאר־שוואנדען און אט דאס אומצווילזיר־טע דארפישע קינד האט איהר פלאץ פארגינען. סיי דער פאטער, סיי די מו־טער האבען אויף איהר שטארק אכטונג געגעבען, מעשי פונ'ם אויג ניט אראפגע־לאזען. זיי האבען מסתמא אינסטינקטיוו געפיהלט, אז אין אזא ריעזען־קערפער מיז זיך א היכש ביסעל ליידענשאפט אויפהאלטען, אזן אפשר האט דאס דער פאטער געוואוסט פון ערפאהרונג! זי איז דאך עפעס די מאטע מיט די ביי־נער!... איבערהויפט האבען זיי אכטונג געגעבען, זי זאל זיך וואס וועניגער באר־גענען מיט מיר, באמש גאט איז מיין עדות, אז מיר איז אפילו ניט איינגעפא־לען עפעס שלעכטס צו טאן... שמייכעלט ניט, אוועקרויבען די עהרע פון א פרוי אין קיין קליינינקייט ניט, איבערהויפט ווען מען דענקט, אז די פרוי איז אומ־שולדיג, נאאיוו, און מען וועט נאך דער־צו געוואויר אז זי איז שוין א כלה, אז אין עטליכע וואבען ארום דארף זיין די חתונה. יא, מארוסי איז שוין דעמאלט א כלה געווען פאר'ן רידקעווער שוחט'ס א זוהנדעל, א געלבליך־שוואר־צען אויס־גערארטען נפש, וועלכער האט אין נאכ־צען אויסגעקוקט ווי אן אויסגעווייקטער הערינג אין א לאנגער בעקעשע.

א היימישען נגב, זאגט מען, און מען ניט איינהייטען. עס זענען בער פאראן צייטען ווען אפילו דער הרלי־כער ווערט אויך פארוואנדעלט אין א היימישען נגב און קאן זיך זיין ניט איינהיטען, בפרט ווען די בה אליין בעט זיך: נעהם מיך אויף, א ווייל־ע, אויף א ווייל, אויף ווי לאנג דו ווילסט אליין, נישפשה, די באלעבאטים וועלען אפילו ניט אנהייבען צו וויסען, אז איך בין שוין ביי דיר אין קעשענע בעלע־נען!... איין שעהנעם פריהמארגען, ווען איך בין ווי געוועהנליך ארויסגעקומען צו עסען אבנייסען, האב איך די באלעבא־טים, מארוסים עלטערען, אינדערהיים ניט געטראפען, זיי זענען ביידע אוועק־געפאהרען אפשטעלען די חתונה און הכנסת־כלה־שים באשטעלען. דעם אנ־בייסען האט מיר צום ערשטען מאל דער־לאנגט מארוסי.

„האסט עפעס שטארק ליעב דיין חתן?" האב איך זי פרוצים, ווי געגען מיין ווילען, א פרעג געטאן.

„נייין!", האט זי קורץ געענטפערט אין איהר פנים אין בעת מעשה געוואהרען נאך רויטער ווי געוועהנליך.

— פארוואס?

— אזוי!

— ער איז ניט קיין שעהנער?

— נייין!

— ער קאן דאך אבער לערנען!

— איך האב ניט חתונה מיט דער תורה!

אזוי פיעל ווערטער מיטאמאל האב איך שוין פון איהל ניט ערוואר־טעט. די אומעקינצעלטע אפשאצונג פון איהר באשערטען האט מיך אי אויסגערענט, אי ניינגעריג געמאכט און אי א שטארקען רחמנות אין מיר דערוועקט צו דער ברוי־כער, פרישער, זאפטיגער בלום, וועלכע ווייסט פאראויס, אז זי וועט אינגיבען פארוויאנעט ווערען אין אזעלכע הענט, אין וועלכע עס וויל זיך איהר זעהר ניט אריינפאלען.

— וואס פאר א חתן א שטייגער וואלסטו חשק געהאט צו האבען? — האב איז זי ווידער א פרעג געטאן.

— אזא חתן ווי איהר! — האט זי, די אויגען ארונטערלאזענדיג, שטיל גע־ענטפערט.

דער ענטפער האט מיין גאנץ כיסעל מענשליכקייט אין מיר אוועקגע'הרג'עט, האט בלאראפארמירט מיין ברעקעל גע־וויסען. איך האב זיך שוין מעהר ניט געקאנט קאנטראלירען, אזן אין יענעם טאג איז געשעהן דאס, פארוואס איהרע עלטערען האבען אזוי מירא געהאט... פון דעמאלט אן האבען מיר זיך אלע טאג באגעגענט, אזן לאמיך אויך זאגען, מיי־נע פריינט, אז ווי פעסימיסטיש מיר זאל לען ניט זיין, ווי וועניג מיר זאלען גלוי־בען אזן גליק, לעבען מיר דאך אמאל דורך, וועניגסטענס איינמאל אין אונזער ראזיין, עטליכע נעצעהלטע מאמענטען, וועלכע לאזען דערנאך איבער א רוישן אויס'ן נאנצען לעבען...

דער דערצעהלער אין אנטשווינען נעוואהרען, האט א ווייל געטראכט אזן פארטזעצעטס:

איך ווייס, אז איהר ווארט נאך אויף עפעס! אייך ווילט זיך אודאי ווי־סען, ווי איך, אלס עהרליכער מענש, האב אין דיזען פאל געהאנדעלט! איך מוז זיך מידה זיין, אז איך האב גארניט גע־טאן אין דיזער הינזיכט. איך האב איהר טאטען ניט דערצעהלט, וואס צווישען אונז איז פארגעקומען, איך האב ניט געפארערט ער זאל דעם ישידוד אפלא־זען, האב אפילו ניט אין זינען געהאט מיין זינד דורך הייראט אויסצוקויפען, פאטש אונטער אנדערע אומשטענדען וואלט איך עס געווים געווען געטאן. איך האב אויס געפונען, מיינע טייערע, אז איך בין שוין ניט דער ערשטער ביי איהר. אט דאס געזונטע, האלב ווילדע קינד מיט דעם גרויסען, געזונטען לייב דעגשאפעליכען קערפער, האט ניט גע־לאנגט אזן ניט געוואלט ווארטען — אפילו אויף מיר!... אומזיסט האבען זי די עלטערען געהיט, אומזיסט זי אזוי פריה פארשלייערט: קיין קוואל קאן מען ניט פארהאלטען. קיין וואסער־פאל ניט אפשטעלען!... יא, איך בין ביי איהר ניט געווען דער ערשטער, אזן שוילדיג אין דעם זענען די פארוביקעס.

די געשיכטע האט אויף די צווייטע דער א מארגען איינדרוק געמאכט. עס איז קענטיג געווען אז ניט אזא סוף הא־בען זיי ערוואהרטען, אלע האבען זיך גע־נעכמודעט אזן מיט זיי אייך דער הי־מעל. דער הימעל האט זיך ווי געקליבען צו באווייזען די מענשליכע מאראל מיט אהרע נרעניצען, אזן די יונגעלייט האב־בען זיך אין אייליגיג געמיטען אזן פריה פארשלייערט: קיין קוואל קאן מען ניט פארהאלטען. קיין וואסער־פאל ניט אפשטעלען!... יא, איך בין ביי איהר ניט

זאנט בלויז פארוואס זי איז דאנקבאר

אנטעריא'ר פרוי געפינט „דער־לייכטערונג אין דא'ס קינדי פילס

זי האט געליטען „בלעדער"־טראבעל פאר יאהרען אבער דא'ס קינדי פילס האב־בען איהר שנעל פארלייכטערט.

בריוין, אנט., מארטש 8. — (ספעשעל) „איך האב ערהאלטען דא'ס אלמאר־נאך אין האב זיך זינט דאן אן געקליבען צו שרייבען צו אייך. איך בין די מוטער פון פיער קינדער און האב געהאט זעהר שטארקע בלעדער־טראבעל. איך האב איינגענומען פארשיידענע מעדיצינען און די נאנצע צייט בין איך אלץ געווארען ערגער. צוליעט האט מיין מוטער געזאגט צו אויספרובירען דא'ס קינדי פילס. איך האב געקראגען צוויי באקסעס און זיי האבען מיר קאפליט פארלייכ־טערט. איך בין קינמאל ניט געווען אזוי דאנקבאר פאר ארינגערוואס אין מיין לעבענווי איך בין דאנקבאר געווען פאר יענע פילס". דיזער סטרייסמענט איז גע־מאכט ביי מרס. העמרי ד. קריסטענסען, א גוטבאקאנטע איינוואוינערין פון דיזען פלאץ.

בריוין־קראנקהייטען, אדער כמעט אלע פרויען־קראנקהייטען, קומען פון קראנקע נירען. דא'ס קינדי פילס וועלען פארר־לייכטערען קינדי טראבעל, אהן אונטער־שייד וואו אין אין וועלכער פארם.

געזונטע קינדיס מיינט רייניע בלוט. רייניע בלוט מיינט גוטע געזונט.

פרעגט אייער שכן אויב דא'ס קינדי פילס זענען ניט דער בעסטער מיטעל פאר קראנקע קינדיס.

עלעקטרישען

הויז ווייערינג און ריפיירס, עסטר־מיטס. קיין דזשאב צו גרויס אדער צו קליין. קיין שאדען צו די דעקאראר־ציעס ביים פיקסען.

דזשיי דזשייקאבסאן

27 באלדווין סטריט

טעלעפאן טריניטי 3248 J

CANADIAN PACIFIC

שיפסקארטען

פאהרט נאך יוראפ דורך די

קענעדיען פאסיפיק שיפען

דירעקטע שיפסקארטען, נאך און פון פוילען, רומעניען, ליטא, לאטווא, עסטרייך, דייטשלאנד, רוסלאנד, איר־לאנד, יוגא און טשעכא סלאוואק־קיע אונגארן, פראנקרייך און בעלגיען יעדער אימיגראנט וויסט דאס די קענעדיען פאסיפיק ניט סערוויס און צופרידענהייט.

נאכפרעגען ביי אונזערע אויטאראר־יזירטע לאקאלע אגענטען.

דזשיי. אי. פארקער

גענעראל אגענט — פאסאזשיר דע־פארטמענט.

1 קינג סטריט איסט, מאראנטא

עדעלייד 2105

עס האלט דעם קינד'ס היט געזונד און פארהיט עס פון שיילען זיך און עקזעמא

דר. טשיים'ס אוינטמענט

דער „אידישער פראפעסאר"

דאס איז דער נאמען פון אונזער נייעם זעהר שעהנעם אינטערעסאנטען

היסטאריישען ראמאן

וועלכער ווערט ספעציעל בעארבייט פאר'ן

„אידישען זשורנאל"

און וועט זיך אנהויבען דרוקען

זונטאג דעם 9-טען מערץ 1924

א ראמאן, וועלכער שילדערט אויף א קונסטליכען אופן ווי אזוי אינזערע ערשטע געלעהרטע האבען באקעמפט דעם אנטיסעמיטיזם. אן אמת ליטעראריש ראמאן פון וועלכען יעדער קלאס לעזער וועט הנאה האבען.

א ראמאן, וועלכער שילדערט אויף א קונסטליכען אופן ווי אזוי אינזערע ערשטע געלעהרטע האבען באקעמפט דעם אנטיסעמיטיזם. אן אמת ליטעראריש ראמאן פון וועלכען יעדער קלאס לעזער וועט הנאה האבען.

א ראמאן, וועלכער דערצעהלט וועגען א היסטאריש קאמף פון ערשטען אידישען פראפעסאר אין דער הויך־שול.

א ראמאן, וועלכער אז מען אנהויבט לעזען דאס מוז מען אויסלעזען ביז דער לעצטער זייט.

א ראמאן, וועלכער מיר ראטען צו לעזען יעדען איינעם פון דער פאמיליע.

א ראמאן, וואס וועט זיין א לעבענס לעקציע פאר אלע וועלכע וועלען אויף זיך אנהאנדעלט, א טעמע, אן באהאנדעלט, א טעמע, וועלכע איז אינטערעסאנט פאר יעדען.

א ראמאן, וועלכען מיר ראטען צו לעזען יעדען איינעם פון דער פאמיליע.

א ראמאן, וואס וועט זיין א לעבענס לעקציע פאר אלע וועלכע וועלען אויף זיך אנהאנדעלט.

געדענקט

זונטאג דעם 9-טען מערץ 1924

הויבט אן לעזען אונזער נייעם היסטאריישען ראמאן

דער „אידישער פראפעסאר"

שעדלאזע מיטלען פון רעדוצירען פעטס

פיעלע פעטע מענשען שרעקען זיך פאר געוועהנליכע מיטלען צו רעדוציוען זייער וואג. דאס איז אן אויסעראורדענטליכער מעטאד. ס'איז אויסעראורדענטליך ווייל ס'איז פולשטענדיג שעדלאך. קיין דיעטינג אדער איבונג איז ניט נויטיג. מארמאלא פרעסקריפשאן טעבלעטס זענען נעמאכט פונקט אין איינקלאנג מיט דער באריהמטער מארמאלא פרעסקריפ־שאן. איהר ווערט דינער שטופענווייז און לויבטערהויך אהן קראנקהאפטיגע עפעקטען. באקומט זיי פון אייער דראג־גיסט צו איין דאלאר פאר א באקס. אדער שיקט אריין דעם פריין דזרעקט צו דער מארמאלא קאמפאני, 702 נאראפיעלד בילדינג, דעטראיט, מיש.

עלעקטריק פיקסטשורס אויף אויסצאהלען

צום ערשטען מאל אין מאראנטא, וואו איהר האט א געלעגענהייט איינצו־ארדנען אייער הויז מיט די מאדערנסטע עלעקטריק פיקטשורס, **קעיש** אדער **קרעדיט**.

קומט צו אונזער נייעם פיקטשורס אויסוואהל.

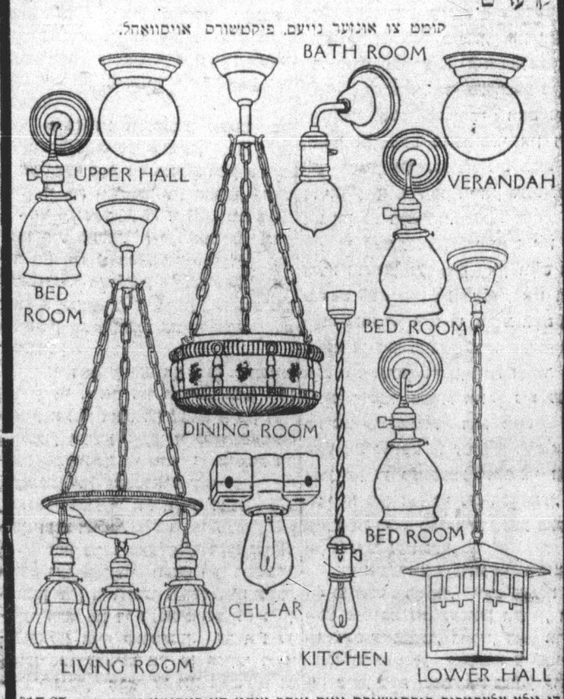

די אלע עלעקטריק פיקסטשורס וואס איהר זעהט דא באקומט איהר פאר $17.25 א גרויסער אויסוואהל פון קריסטאל פיקסטשורס. קאנטרי אדערס געשיקט „פריפייד"

מאראנטא עלעקטריק סופליי קאמפ. לימיטעד

פ. קעמען

360 קווין וועסט טעלעפאנס: מיין 2806, עדלייד 1041